

Sukkerlovgivningen.

Blade af Protektionismens nyeste Historie.

(Foredrag i Nationaløkonomisk Forening den 30. Oktober 1902).

Af

A. Pescheke Kædt.

Et gammelt Ord siger: Med Lov skal Land bygges.

Men lige saa vist, som lovløse Tilstande skader og hæmmer et Samfunds Udvikling, lige saa sikkert kan et Overmaal af Lovgivning øve en forstyrrende og ødelæggende Indflydelse.

Det er ingen vanskelig Opgave at komponere nye Love, men der kræves hos Statsmænd og Politikere en klar Forstand, en vid Horizont og et stort Fond af solide, praktiske Kundskaber for at give nye Love et godt Indhold, samtidig med, at man varsomt fjerner de Ulemper, den ældre Lovgivning har affødt.

I den nyere Tid lider man i de fleste Stater under Følgerne af for mange umodne Love. I Stedet for at føle sig betrygget under en overskuelig Forsyning med vel overvejede, konstante og let fattelige Lovbestemmelser, opskræmmes det nationale Arbejde snart paa et snart paa et andet Felt af hjemlige eller fremmede

Lovgivningsmagters eksperimentale Indgreb i Erhvervs-
livet.

Den indirekte Beskatning er dog det Omraade, paa hvilket man indad til og udad til har begaaet de største og mest skæbnesvangre Fejlgreb. Statsstyrelsens Ledere har under de indskrænkende Virkninger af en for snæver Horizont ignoreret den Kendsgerning, at ethvert Indland samtidig i Forhold til andre Lande er et Udland. Man har ikke gjort sig det tilstrækkelig klart, at den nationale Økonomi har været, er og stedse vil vedblive at være et Led i Verdensøkonomien.

For at kunne fremme en i store Træk opfattet sund og harmonisk Udvikling, maa Lovgiverne erkende den Sandhed, at det internationale Handelssamkvem i Længden trives bedst og bliver mest lønnende for alle interesserede Parter, naar de enkelte Stater samtidig med at fjerne de af Naturen skabte Hindringer varsomt undgaar ad Lovgivningens Vej at skabe kunstige Hindringer for Trafiken.

Naar en Stat med det Formaal at lette og fremme sin udenrigske Omsætning først ofrer det indenlandske Arbejdes Tid, Flid og Penge paa Kommunikationsmidlernes fortsatte Udvikling og Forbedring, og derefter med det Formaal at lette og fremme det indenlandske Arbejde søger at neutralisere de med saa store Ofre opnaaede Trafiklettelser gennem hæmmende Baand paa Omsætningsfriheden, saa handler en saadan Stat hverken konsekvent eller forstandigt. Og en Enighed mellem flere Stater om at gaa samme Vej vidner ikke om en forøget Statsvisdom, saa vist som et fejlt Facit ikke bliver rigtigt, fordi det ses gennem et Forstørrel-

sesglas, og en gal Kurs ikke bliver bedre, fordi flere fejlt styrede Skibe følger i hverandres Kølvand.

Sukkerproduktionen.

Rørsukker har allerede været kendt i Oldtiden. Sukkerrøret bredte sig fra Kina og Indien til Europa og kom med Spanierne over Atlanterhavet til Amerika.

Produktionen af Rørsukker har i Løbet af de sidste hundrede Aar fra en ringe Begyndelse efterhaanden udviklet sig saa stærkt, at Verdens samlede Sukkerproduktion nu fordeler sig med omtrent $\frac{1}{3}$ paa Rør- og $\frac{2}{3}$ paa Roesukker.

Blandt de Lande, der producerer Rørsukker, stod Java og Cuba i 1901 øverst med en Produktion af resp. 710,000 og 630,000 Tons. Tyskland producerede i samme Aar 1,980,000 Tons Roesukker, det største Kvantum noget Land indtil dette Tidspunkt havde naaet.

I 1900—1901 blev der, ifølge »The World«, produceret følgende Kvantiteter:

Rørsukker		Roesukker	
Java	710,000 Tons	Tyskland	1,980,000 Tons
Cuba	630,000 --	Frankrig	1,170,000 --
Hawaii	321,000 --	Østrig-Ungarn ...	1,094,000 --
Louisiana	275,000 --	Rusland	920,000 --
Brasilien	190,000 --	Belgien	340,000 --
Mauritius	175,000 --	Holland	178,000 --
Brit. Vestindien..	165,000 --	Sverige	80,000 --
Peru	105,000 --	De Foren. Stater	77,000 --
Argentina	114,000 --	Italien	68,000 --
Ægypten	100,000 --	Danmark	50,000 --
Demerara	95,000 --		
Queensland	92,000 --		
Portoriko	80,000 --		
Filippinerne	52,000 --		
Hayti og San Do-			
mingo	45,000 --		
	3,149,000 Tons		5,957,000 Tons

Dette bliver tilsammen rigelig 9 Mill. Tons. I det sidste Aar 1901—1902 antages Produktionen at være bleven forøget med omtrent 1 Mill. Tons. Derved stiger det samlede under Statskontrol producerede Kvantum Raasukker til ca. 10 Mill. Tons.

Kinas, Indiens og flere andre Landes Produktion er ikke medregnet, fordi der ikke foreligger en officiel Statistik. Spaniens Produktion, der heller ikke er opført i de officielle Tabeller, antages i Aar at naa 160,000 Tons, hvilket er det dobbelte af Spaniens Forbrug.

Indiens aarlige Produktion og Forbrug opføres i flere Kilder med ca. 2 Mill. Tons, og Kinas er næppe mindre.

Men holder vi os med et rundt Tal til de 10 Mill. Tons, viser et sammenlignende Tilbageblik den kunstigt forcerede Sukkerindustri stærke Fremgang i de sidste 50 Aar.

I den efterfølgende Tabel, der med Undtagelse af det først nævnte Aarstal gengives efter Yves Guyot*), ses baade det producerede Kvantum og det procentvist udregnede Forhold mellem Rør- og Roesukker:

Samlet Produktion			
Aar	i Mill. Tons	Rørsukker	Roesukker
1839—1840.....	1,15	95,6 %	4,4 %
1852—1853.....	1,47	86,0 %	14,0 %
1864—1865.....	2,00	73,5 %	26,5 %
1871—1872.....	2,93	64,0 %	36,0 %
1881—1882.....	4,09	53,8 %	46,2 %
1891—1892.....	6,61	47,9 %	52,1 %
1896—1897.....	7,71	36,4 %	63,6 %
1899—1900.....	8,04	31,0 %	69,0 %

*) La Question des Sucres. Paris 1901.

I de to sidste Aar 1900—1901 og 1901—1902, hvis Produktion ikke er medtaget i denne Tabel, har Forholdet yderligere forrykket sig i Disfavør af Rørsukkeret.

Gaar vi fra dette almindelige Overblik til en Undersøgelse af Forholdene i enkelte større Lande, viser Udviklingen os endnu mere slaaende Tal.

Tyskland.

I Tyskland paaviste Marggraf i Midten af det 18. Aarhundrede enkelte Roesorters stærke Sukkerindhold. I 1801 blev den første tyske Roesukkerfabrik oprettet i Schlesien, men det varede et halvt hundrede Aar, før Industrien tog et større Opsving.

Produktionsstatistiken viser følgende Tal:

1850—1851.....	53,000 Tons
1870—1871.....	186,000 —
1880—1881.....	573,000 —
1890—1891.....	1,336,000 —
1900—1901.....	1,980,000 —

Frankrig.

I Frankrig havde Napoleon tidlig faaet Interesse for Sukkerroedyrkningen, fordi han saa, at det europæiske Kontinent ad den Vej kunde dække en voksende Del af sit Sukkerforbrug, naar politiske Forhold gjorde det ønskeligt at formindske eller afskære de oversøiske Tilførsler.

Frankrig producerede af raffineret Sukker: i Aaret 1828 3,000 Tons, i 1836 40,000 Tons. Sukkerindustriens store Opsving begyndte først i Halvfjerdserne, men Lovgivningsmagtens fortsatte forstyrrende Indgreb fremkaldte meget store Uregelmæssigheder i det aarlige Udbytte. Produktionen af raff. fransk Roesukker androg:*)

*) Le Monde économique. 9. August 1902.

1874—1875.....	386,467 Tons	1891—1892.....	577,000 Tons
1880—1881.....	283,602 —	1893—1894.....	514,000 —
1883—1884.....	406,008	1895—1896.....	593,000 —
1884—1885.....	272,000 —	1897—1898.....	730,000
1886—1887.....	434,000	1898—1899.....	737,000 —
1888—1889.....	472,000	1899—1900.....	869,000 —
1889—1890.....	699,000 —	1900—1901.....	1,040,000

Østrig-Ungarn.

Produktionen androg i 1875 300,000 Tons, i 1890 740,000 og i 1900 1,120,000 Tons.

Rusland.

Produktionen var i 1883 260,000 Tons, i 1890 448,000, i 1900 892,000 og i 1901—1902 1,110,000 Tons.

Sammenholdt med denne stærke Fremgang i Produktionen af Roesukker viser Produktionen af Rørsukker i Femaaret 1895—1900 en Tilbagegang fra 2,868,000 Tons til 2,501,000 Tons. Krigene paa Cuba og Filippinerne er en medvirkende Aarsag til de senere Aars Tilbagegang.

De vigtigere Landes Produktion af Rørsukker ses af følgende Tal i 1000 Tons:

	1888	1895	1898	1900	1901
Cuba.....	650	754	199	282	630
Java	305	510	637	680	710
Filippinerne.....	230	201	176	66	52
Brasilien.....	220	260	200	165	190
Mauritius	130	114	118	159	175
Demerara.....	130	97	107	79	95
Hawaii	125	148	229	280	321
Louisiana	120	342	358	268	275
Portoriko.....	70	53	51	33	80
Ægypten	50	70	80	95	100
Peru	—	75	106	120	105

Sukkerforbruget.

Medens Verdens samlede Sukkerproduktion i de sidste 50 Aar er gaaet frem fra ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. til ca. 10 Mill. Tons, staar Forbruget i de fleste Sukker producerende Lande i et besynderligt Misforhold til den stigende Produktion.

I England, der bortset fra Kolonierne ikke selv producerer Sukker, og hvor denne Artikel i hele Perioden 1874—1901 var toldfri, steg Forbruget som følger:

	Told pr. Cwt.	Forbrug i Tons	Forbrug pr. Hoved i engl. Pund
1840.....	24 sh.	188,000	ca. 15
1863.....	12 sh. 6 d.	473,000	35
1870.....	5	690,000	49
1880.....	toldfri	ca. 1,000,000	66
1900.....		1,488,000	81

De her anførte Mængder gælder for raffineret Sukker. Omsat i Raasukker var Englands Forbrug i 1900 ca. 1,692,000 Tons. Det i industrielle Øjemed anvendte Sukker er medregnet i ovenstaaende Tal. England eksporterede i 1900:

Biscuits:	Jams og Konfitterer:
£ 683,190	£ 608,653

Det i 1899 i England forbrugte Kvantum Raasukker, ialt 1,569,000 Tons, fandt følgende Anvendelse:

Direkte Konsum	Fabrikation af Biscuits, Jams og Konf.	Bryggeriernes Forbrug
980,000 Tons	404,000 Tons	185,000 Tons

De vigtigere Roesukker producerende Landes aarlige Forbrug af Raasukker, sammenlignet med Englands, ses af følgende Tal i Tons:

	Frankrig	Tyskland	Østr.-Ung.	England
1885	379,000	376,000	188,000	1,205,000
1890	503,000	498,000	308,000	1,358,000
1895	449,000	615,000	395,000	1,520,000
1900	490,000	850,000	367,000	1,692,000

De samme Landes Forbrug pr. Hoved var i
Kilogram:

	Frankrig	Tyskland	Østr.-Ung.	England
1885	10,0	8,3	4,7	32,6
1890	13,2	10,1	7,3	35,8
1895	11,7	11,9	9,1	39,1
1900	12,7	15,2	8,0	41,6

Tysklands Forbrug er i det efterfølgende Aar 1901
atter gaaet tilbage til 12—13 Kg. pr. Hoved.

Naar man sammenholder de Roesukker dyrkende
europæiske Staters Produktion med de samme Staters
Befolkningsmængde, ser man, at et gennemsnitligt aar-
ligt Forbrug af ca. 25 Kilogram pr. Hoved vilde være
tilstrækkeligt til inden for disse Staters eget samlede
Omraade at skabe Ligevægt mellem Produktion og
Forbrug. En saadan ligelig Fordeling lader sig selv-
følgelig ikke gennemføre med et Magtsprog. Derimod
kan hvert enkelt Lands Lovgivning gennem successive
Nedsættelser af Sukkerskatten fremme en naturlig For-
øgelse af Indlandets Forbrug. Men under de nu gæl-
dende Beskatningsforhold med Beskyttelsestold, Produk-
tions- og Eksportpræmier er Frankrig, Tyskland, Østrig,
Belgien og Holland nødt til hvert Aar at sælge over
Halvdelen af deres Produktion i Udlandet. England er
for alle disse Lande langt ud den vigtigste Aftager.
Af Frankrigs samlede Sukkerekseport gik i 1900 ca. 70 %
og i 1901 ca. 63 % til England.

De Forenede Stater.

Forbruget af raffineret Sukker var følgende:

	Samlet Kvantum i Tons	Forbrug pr. Hoved engl. Pund
1884	1,098,000	53
1890	1,257,000	53
1895	1,572,000	63
1896	1,671,000	63
1897	1,716,000	65
1898	1,709,000	62
1899	1,845,000	63
1900	1,950,000	65

Rendementet.

Ved Roesukker-Industriens Begyndelse paaregnede man et Rendement af 2—3 $\frac{0}{100}$. Af 100 Kilogram Roer udvandt man 2—3 Kilogram Sukker. Ved Hjælp af tekniske Fremskridt og Valget af stærkt sukkerholdige Roesorter har man efterhaanden opnaaet et Sukkerudbytte af 12—15 $\frac{0}{100}$. Undtagelsesvis har man af enkelte Sorter som Vilmorin-Roen udbragt indtil 17 $\frac{0}{100}$.

I Tyskland har man i de senere Aar udvundet 1 Kg. Raasukker af 7—8 Kg. Roer. Dette svarer til ca. 13 $\frac{0}{100}$. De samme Roearter giver et forskelligt Sukkerudbytte, eftersom Vejret har været mere eller mindre gunstigt for Planternes Udvikling.

I Frankrig er Udbyttet af raffineret Sukker vokset fra 5 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ i 1884 til 11—12 $\frac{0}{100}$ i 1899—1900. Naar man paaregner en Vægtforskel af 10—12 $\frac{0}{100}$ mellem Raasukker og det deraf uddragne raffinerede Sukker, opnaas der nu i Tyskland og Frankrig omtrent samme Udbytte.

Hvor Fabrikanterne betaler Roerne efter Vægt, forlanger de selvfølgelig de mest sukkerholdige Roesorter. Landmændene vil i saa Tilfælde hellere dyrke de mindre sukkerholdige Roer, fordi disse i Reglen er fyldigere og giver et langt større Kvantum pr. Hectare.

Priserne.

Følgende Tal viser ældre engelske Noteringer for raffineret Sukker*) iberegnet Told:

	Pris pr. Cwt.	Told pr. Cwt.
1801	83 sh.	20 sh.
1811	90 —	27 —
1820	63 —	27 —
1840	48 —	24 —
1870	32 —	5 —

Englands nyere Noteringer for 88 $\frac{1}{10}$ Raasukker var:

1880.....	21 sh.	6 d.	pr. Ton.
1890.....	12 —	6 .	—
1902 {	lavest,	5	11 . —
	16. Okt. ..	7 —	3 . —

Det var i Anledning af dette rapide Prisfald, at det engelske Blad »Manchester-Guardian« for nogle Aar siden indeholdt følgende, her i forkortet Form gengivne, Notits:

De om Englands Sukkerforbrug konkurrerende Lande har nu bragt Prisen saa langt ned, at der kun behøves en lille ekstra Kraftanstængelse for at naa Nulpunktet. Vi anbefaler vore liberale Leverandører at gøre dette sidste Skridt. Lykkes det, vil der for hvert af de Sukker producerende Lande aabne sig en ubegrænset Adgang til forøget Eksport, og den af Beskyttelsestold og Eksportpræmier støttede hjemlige Industri vil da frit og uhindret kunne udvikle sig til sin frodigste Blomstring.

*) Forskellen mellem den i England noterede Gennemsnitspris for raffineret Sukker og Raasukker var:

1875.....	9 sh. 0 d.	pr. cwt.
1885.....	4 — 0 .	—
1900.....	2 — 3 .	—

Sukkerbeskatningen.

Man har to Hovedarter af Sukkerskat:

1. Tolden, Skatten paa indført Sukker,
2. Accisen, Afgiften af Indlandets Produktion.

Men hver af disse Hovedarter kan deles i mange forskellige Brancher.

Tolden paa indført Sukker kan saaledes opkræves med en ensartet Sats paa alt Sukker uden Hensyn til Kvaliteten, eller man kan dele Varen i forskelligt beskattede Klasser efter Farven, Finheden og Sukkerindholdet. Desuden kan man beregne en lavere Told paa Sukker fra egne Kolonier, den saakaldte Differentialtold. De fleste Roesukker producerende Stater har simplificeret Toldspørgsmaalet ved at beregne saa høje Satser, at fremmed Sukker ikke kan indføres.

Accisen.

Den indenlandske Sukkerafgift kan beregnes af de raa Roer, Roernes Saft, det af Roerne uddragne Raasukker eller af det færdige Produkt ved dettes Overgang til Konsum. Dette er Beskatningens rene Linjer. Men man har efterhaanden i de fleste Landes Lovgivninger indført et meget sindrigt System af Sideveje bort fra Skatternes lige Vej til Statskassen. Man fastsætter f. Eks. en Skat paa raffineret Sukker og benytter denne Sats som Grundlag for Beregningen af Skatten paa Roerne, Saften eller Raasukkeret. Ved at gaa ud fra et lavere Nettoudbytte af Sukker end det, Fabrikkerne opnaar, frigør man en Del af de indenlandske Fabrikers Produktion for Skat. Hver enkelt Fabrik forcerer under dette System sin Produktion til det yderste for at naa det størst mulige Kvantum skattefrit Sukker. Men

derved forceres samtidig den indenlandske Roedyrkning, og hele Sukkerindustrien tager et mægtigt Opsving, som Systemets protektionistiske Ophavsmænd med Stolthed henviser til. Man overser eller undlader at omtale den Kendsgerning, at Konsumenterne vedblivende maa betale den fulde Skat uden Hensyn til, at Fabrikanterne kun har betalt Skat for en Del af deres Produktion.

Man kan ogsaa gaa en Mellemvej ved at fikserer hver enkelt Fabriks Produktion til et vist Kvantum Sukker i Forhold til det anvendte Kvantum Roer. Det Sukker, Fabriken herefter udvinder udover det legale Kvantum, bliver helt eller delvist skattefrit. I Frankrig betales der af dette overskydende Kvantum halv Skat. Paa denne Maade fremmer man Produktionen af stærkt sukkerholdige Roer.

Dersom den udenlandske Konkurrence som Følge af den saaledes forcerede Produktion trykker Prisen, danner Fabrikanterne et Syndikat, der regulerer Produktionen og fastsætter den indenlandske Salgspris. Gennem den høje Told paa indført Sukker er Syndikatet beskyttet mod Udlandets Konkurrence, og jo højere man har sat Forskellen mellem Tolden og Accisen, des større bliver Syndikatets Fortjeneste.

Viser det sig, at Indlandets Forbrugere ikke kan aftage Produktionen, nedsætter man af den Grund ikke den indenlandske Pris. Man sælger det overskydende Kvantum til en lavere Pris til Udlandet og faar ved Udførselen ej alene godtgjort den hjemme betalte Accise, men man opnaar samtidig en direkte eller indirekte Udførselspræmie.

De her i korte Træk skitserede protektionistiske

Skattesystemer har fremkaldt en meget vidtløftig og hyppigt skiftende Lovgivning, som det for hvert enkelt Lands Vedkommende kræver et helt Studium at sætte sig ind i.

Materialet mangler ikke. Angaaende Sukkerindustriens Udvikling og Sukkerlovgivningen foreligger der en omfattende Litteratur i de fleste levende Sprog. I Danmark har vi ikke interesseret os synderligt for Sukkerspørgsmaalet, fordi vor Lovgivning ikke i samme Grad som andre Landes hidser Særinteresserne ved at give Producenterne Adgang til i egen Fordel at beskutte Forbrugerne. Vi staar nærmest paa et liberalt Standpunkt og har derved undgaaet de uheldige Følger af en kunstig stimuleret Udvikling.

I Sverige har man fulgt Protektionisternes Anvisninger, og den svenske Lovgivning er derfor mere indviklet. I »*Ekonomisk Tidskrift*» (7de Hefte 1902) har Professor Davidson skrevet en fortrinlig Afhandling om Sukkerlovgivningen i de forskellige Lande. Forfatteren nøjes ikke med en neutralt forklarende Beskrivelse. Man sporer helt igennem den frisindede Nationaløkonoms selvstændige Opfattelse. De mest udførlige Fremstillinger findes i franske og tyske Værker. I Frankrig har Yves Guyot med indgaaende Sagkundskab samlet et stort Materiale i sin i 1901 i Paris udkomne Pjece: »*La Question des Sucres*», og en anden fransk Autoritet paa Sukker-Litteraturens Omraade, Professor D. Zolla ved Landbohøjskolen i Grignon, har i flere Aar leveret instruktive Artikelserier til det franske Tidsskrift »*Le Monde économique*«. Blandt de engelske Forfattere har T. H. Farrer ydet udmærkede Bidrag. Statistikerens Licht fra

Magdeburg giver hvert Aar et samlet Overblik over Produktionsforholdene og Forbruget. Det franske Finansministerium har i »Bulletin de statistique et de législation comparée« publiceret samtlige Landes ældre og nyere Sukkerlovgivning.

Her meddeles kun et meget snævert begrænset Uddrag af de vigtigere Bestemmelser. Enhver, der indgaaende befatter sig med Spørgsmaalet om Sukkerlovgivningen, føler sig overvældet af det foreliggende Oplysningsstof. Der kan her i Sandhed tales om en »embarras de richesse«. Men det gaar paa dette som paa mange andre Omraader, at en Følelse af Fattigdom melder sig midt i Rigdommen. Det er den sunde Fornuft, der Gang efter Gang forgæves leder efter logiske Motiver for Lovgavernes Skaktræk. Man har den Følelse, at de ledende Statsmænd, trods al deres Kundskabsfylde, eller paa Grund af denne Kundskabsfyldes absorberende Magt over den selvstændige Tænkning, savner Overblik og Klarhed. De drukner i Detailler, og medens deres velmente Reformbestræbelser formentlig gør synlig Gavn paa et Sted, gør de samtidig indirekte ubodelig Skade paa flere andre Steder. For Samfundet set som Helhed bliver Facit derfor et Minus i Stedet for et Plus.

Lad os tage et nærliggende Eksempel. Man hører fra protektionistisk Side sommetider den Udtalelse, at en Eksportpræmie af 1 Mark pr. Centner Sukker i værste Tilfælde kun kan trykke Prisen paa Verdensmarkedet 1 Mark lavere, end den ellers vilde være. Derimod kan denne lille Præmie gøre en meget gavnlig Virkning ved at lette Indlandet for en midlertidig

Overproduktion, der ellers vilde trykke Prisen paa Hjemmemarkedet.

Denne Opfattelse er lige saa farlig som uholdbar. Naar et Land betaler 1 Marks Præmie, følger andre Lande efter. I Stedet for at virke regulerende paa den indenlandske Produktion, fremmes denne yderligere, da der nu gennem Præmien tilsyneladende er tilvejebragt et lønnende Afløb for det overskydende Kvantum. Dette vokser fra Aar til Aar med Kæmpeskridt. Forholdet mellem Tilbud og Efterspørgsel forrykkes efter en lignende Maalestok, og Præmien paa 1 Mark skaber først ude og derefter hjemme et Prisfald af flere Mark. Det er disse umiddelbart indlysende Konsekvenser, Præmiesystemets Talsmænd ikke har forudset. Men Forskellen mellem en daarlig og en dygtig Statsmand viser sig netop deri, at den ene kun formaar at overse de første umiddelbare Følger af en ny Lov, medens den anden beregner Lovens fortsatte Konsekvenser ud i Fremtiden.

Dersom de Roesukker eksporterende Staters Overproduktion blev spredt over et meget stort Omraade af Verdensmarkedet, vilde Præmiernes Virkninger blive modificerede. Men efter at det for Sukkertilførsler aabne Verdensmarked efterhaanden er blevet indskrænket til nærmest kun at omfatte et eneste vigtigere Salgsomraade: England, maa dette Lands for hele Verden Norm givende Sukkernoteringer nødvendigvis synke under det fortsatte Tryk af de fra alle Sider langt ud over Behovet til Englands Købere indstrømmende Salgstilbud. Tekniske Fremskridt og Kommunikationsmidlernes Forbedring forklarer en naturlig Nedgang i Sukkerpriserne. Men Præmiesystemet

er utvivlsomt en af de stærkest medvirkende Aarsager til, at England i de senere Aar har kunnet købe sit Sukker til saa stærkt dalende Priser, at Noteringerne en Tid lang truede med at nærme sig Nulpunktet.

England.

»Manchester-Guardian«, hvis før omtalte rammende Kritik for nogle Aar siden vakte berettiget Opsigt, er sikkert bleven ubehageligt overrasket ved de Forandringer, den sydafrikanske Krig senere, trods alle liberale Protester, har fremkaldt i det engelske Beskatningssystem.

Efter at man i England efterhaanden havde formindsket de tidligere høje Toldskatter, blev den sidste Rest af Sukkertolden hævet i 1874, og derefter har Sukker været toldfrit, indtil man ifjor paany etablerede en Beskatning. Tolden, der traadte i Kraft 1901, stiger efter Kvaliteten gradvis fra 2 sh. pr. Cwt. Raasukker til 4 sh. 2 d. pr. Cwt. raffineret Sukker.

En saadan Toldskat medfører straks et vidtløftigt Kontrolapparat. Det er ej alene Sukkerindførslen, der skal inddrages under Toldvæsenets Behandling, men alle sukkerholdige fremmede Industriprodukter inddrages samtidig under Beskatningen. Og senere kommer de engelske Fabrikanters Fordringer om Godtgørelse af Tolden for det i eksporterede engelske Varer indeholdte Sukker med alle de i disse Øjemed nødvendiggjorte Lovbestemmelser.

Tyskland.

Accisen er 20 Mark, Tolden 40 Mark pr. 100 Kg. Det tyske Sukkersyndikat har det saaledes i sin Haand at forhøje den indenlandske Pris med indtil 20 Mark pr. 100 Kg. ud over Verdensmarkedets samtidige No-

teringer plus Accisen. Indtil 1886 præmierede Tyskland Produktionen. Efter dette Aar har man gradvis formindsket disse Præmier, indtil man i 1892 ombyttede dem med direkte Eksportpræmier. Disse fordeles efter Kvaliteten paa 3 Klasser af Sukker A, B og C, og andrager nu Mark 2,50, Mark 3,00 og Mark 3,55 pr. 100 Kilogram.

Men ved Siden af disse direkte og synlige Statspræmier giver den store Forskel mellem Tolden og Accisen Tysklands Sukkerindustri fortsat Adgang til Etableringen af skjulte Eksportpræmier. Den høje Pris i Indlandet tillader at sælge uden Fortjeneste eller med Tab i Udlandet.

Østrig-Ungarn.

Accisen, der i 1888 var 11 Gylden eller 22 østr. Kroner, blev i 1896 forhøjet til 26 Kr. og er nu 38 Kr. pr. 100 Kg. Tolden paa indført Sukker beregnes som et Tillæg til Accisen med 12 Kr. for simple Kvaliteter og 22 Kr. for lyst og hvidt raffineret Sukker. Østrig ophævede i 1888 sine Produktionspræmier og indførte samtidig direkte Eksportpræmier. Disse fordeles paa lignende Maade som i Tyskland over 3 Klasser med resp. 1,50, 1,60 og 2,30 Gylden eller 3,00, 3,20 og 4,60 Kr. Man begrænsede først Præmierne til et aarligt Maksimalbeløb af 10 Mill. Kr., men senere er Summen bleven forhøjet til 18 Mill. Kr. Viser det sig ved et Aars Slutning, at Maksimalbeløbet er blevet overskredet, skaffer Statskassen sig Dækning ved at paaligne de indenlandske Fabriker det overskydende Beløb i Forhold til disses Gennemsnitsproduktion. Østrigs Fabrikanten af Raasukker har overfor Raffinaderierne indgaaet en kollektiv Forpligtelse til ikke at

sælge Sukker direkte for Konsum. Til Gengæld har Raffinaderierne forpligtet sig til at garantere Fabrikerne en fast Pris for Raasukker af 30 Kr. pr. 100 Kilogram for hele det Kvantum Roesukker, der forbruges i Indlandet.

Rusland.

I Rusland har man etableret et meget indviklet Beskatningssystem. Siden 1894 beskattes alt i Indlandet produceret Sukker uden Hensyn til Farven med 1 Rubel 75 Kopeker pr. Pud (16.4 Kilogram).

Fra Udlandet indført Raasukker fortoldes med 3 Rubler, og raffineret Sukker med 4 Rubler pr. Pud. Et ministerielt Raad bestemmer hvert Aar det forventede indenlandske Sukkerforbrug og fastsætter Aarets Salgspris paa Hjemmemarkedet. Det paaregnede Forbrugs-Kvantum fordeles over Fabrikerne i Forhold til disses foregaaende gennemsnitlige Produktion. Hver enkelt Fabrik har Ret til i Hjemlandet at sælge et fast fikseret Kvantum af 60,000 Pud og et aarligt af Ministeriet bestemt Tillægskvantum, mod at svare den fastsatte Accise af 1,75 Rubler. For at forebygge Sukkermangel i Landet skal hver Fabrik ligge med en Lagerbeholdning, som ej maa afhændes uden ministeriel Tilladelse. Det Sukker, en Fabrik producerer ud over det tilmaalte Kvantum plus Reserven, beskattes efter en forhøjet Sats. Det fra Rusland eksporterede Sukker er skattefrit. Staten betaler ingen direkte Eksportpræmier, men Beskatningssystemet giver Adgang til skjulte Eksportpræmier.

Formaalet med den russiske Sukkerlovgivning har øjensynlig været en fornuftig Begrænsning af det producerede Kvantum, men Virkningen har været den

omvendte. Man har stimuleret Produktionen, og Rusland er nu som andre Stater nødt til aarlig at søge Afsætning for et voksende Kvantum Sukker i Udlandet. Belgien.

Accisen er Fr. 45 pr. 100 Kg. Raasukker. Tolden er Fr. 45 med et Tillæg af 10 $\frac{0}{100}$. En i 1895 udstedt Lov fastsatte Statskassens aarlige Indtægt af Sukkerskatten til et Minimalbeløb af 6,500,000 Fr. I 1899 blev Summen nedsat til 6,100,000 Fr. I Tilfælde af Overskud eller Underskud reguleres Differencen efter et elastisk Debet- og Kreditsystem i Afregningen med Fabrikerne.

Holland.

I Holland betales der Produktionspræmier med aftagende aarlige Udgifter for Statskassen. Præmiebeløbet fordeles mellem Sukkerfabrikerne og Raffinaderierne efter en fastsat, men fra Aar til Aar bevægelig Takst pr. 100 Kg. Fra 1897—1898 modtog Sukkerfabrikerne Fl. 2,500,000 og Raffinaderierne Fl. 500,000. For 1901—1902 er de tilsvarende Beløb nedsat til Fl. 2,200,000 og Fl. 350,000. I 1904—1905 skal Præmien kun andrage Fl. 1,800,000 for Sukkerfabrikerne, og i 1905—1906 faar Raffinaderierne kun 250,000 Gylden.

Sverige.

Den svenske Told er 33 Øre pr. Kg. for raffineret Sukker og lyst Raasukker. Mørkere Nuancer af Raasukker fortoldes med 23 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Kg. Ved kongl. Forordning af 15. Oktbr. 1869 blev der fastsat en beskyttet Udviklingsperiode af 15 Aar for den indenlandske Roesukker-Industri. Indtil 1. Juli 1873 skulde svensk Sukker være skattefrit. Fra 1873—1876 skulde der betales en indenlandsk Afgift, svarende til $\frac{1}{5}$ af

Tolden paa indført Sukker, stigende til $\frac{2}{3}$ i 1876—79. $\frac{3}{5}$ i 1879—1882 og $\frac{1}{5}$ i 1882—1885. Efter den Tid skulde Accisen og Tolden være ens, og Industrien være i Stand til at klare sig uden kunstig Støtte.

Disse Planer er i Teorien meget tiltalende, men de lader sig saa godt som aldrig realisere. Har Sær-interesserne opnaaet saa store Fordele som de her planlagte, rejses der en forbitret Modstand, hver Gang Producenterne skal give Afkald paa en Del af de nyde Begunstigelser. I Stedet for at føre Sukkerindustrien frem til Selvstændighed i Løbet af 15 Aar, er man efter 32 Aars Forløb endnu ikke naaet længere end til en indenlandsk Afgift af 9—10 Øre pr. Kg. Derimod har man skabt private Millionærer paa Statskassens og Forbrugernes Bekostning.

Sverige er det eneste Land, der ved Udførslen ikke godtgør den i Indlandet betalte Skat.

Frankrig.

Accisen er 60 Fr. pr. 100 Kg. raffineret Sukker. Tolden er efter Kvaliteten indtil 16 Fr. højere. Efter at have prøvet flere Systemer af Præmier paa Produktionen, indførte Frankrig i 1897 direkte Eksportpræmier, som efter Kvaliteten andrager Fr. 3,50, Fr. 4,00 og Fr. 4,50 pr. 100 Kg. For at dække Statskassens Udgift til disse Præmier paalægges der det i Hjemlandet forbrugte Sukker en Tillægsskat af Fr. 4,00 pr. 100 Kg. for raffineret Sukker og Fr. 1,00 for Raasukker, som i uraffineret Stand gaar over til Konsum.

I Frankrig har man siden Begyndelsen af forrige Aarhundrede med utrættelig Flid og Udholdenhed etableret, reguleret, annulleret og forandret Sukkerlove efter skiftende Stemninger, Systemer og Principer.

Lovgivningen begyndte med det Formaal samtidig at begunstige to modsatte Interesser:

1. Koloniernes Produktion og Salg af Rørsukker.
2. Indlandets Produktion og Salg af Roesukker.

En fortsat Række af genialt udtænkte protektionistiske Eksperimenter har præget og prydet hele den senere Lovgivning.

I 1816 etablerede man en Skat af 45 Fr. pr. 100 Kg. Kolonialsukker. Det den Gang i Indlandet producerede, meget ringe Kvantum Roesukker var toldfrit.

Mellem 1828 og 1836 steg Roesukker-Produktionen under Toldfriheden fra 3,000 Tons til 40,000 Tons. Nu begyndte Kolonierne at mærke Konkurrencen, og de anmodede den franske Regering om enten at lægge Skat paa Indlandets Roesukker eller at forbyde Produktionen deraf. I 1837 blev det vedtaget, at indenlandsk Roesukker skulde svare en Afgift af 10 Fr. pr. 100 Kg., og i 1840 blev Skatten forhøjet til 15 Fr. I 1843 blev det bestemt, at Afgiften paa Indlandets Roesukker efterhaanden skulde hæves til lige Højde med Skatten paa Kolonialsukker. Taksten for dette var vedblivende 45 Fr. pr. 100 Kg.

Kort forinden man i 1843 indførte den nye Ordning, havde den franske Regering tilbudt at udbetale Fabrikkanterne hele den i Roesukker-Industrien anbragte Kapital med et Beløb af 40 Mill. Fr. mod til Gengæld at indføre et Forbud mod fremtidig Produktion af indenlandsk Roesukker.

En af Frankrigs ledende Politikere har senere udtalt sig paa følgende Maade om dette Forslag: »Dersom dette Forslag var blevet vedtaget, vilde det have sparet vore lovgivende Forsamlinger megen Tid, forskaaet

os for en Mængde parlamentariske Intriger og medført en Besparelse af mange Hundrede Millioner for Frankrigs Skatteydere og Forbrugere.*)

Dette liberale Forslag faldt, og det derefter indførte nye Beskatningssystem blev bygget over smukt motiverede, men fejle Principer, hvis Følger er blevne meget skæbnesvangre for den franske Statskasse, Frankrigs Kolonier og Frankrigs Forbrugere. Skatten blev beregnet efter et langt lavere Sukkerudbytte end det, Fabrikerne i Virkeligheden opnaaede. Forskellen mellem det beskattede og det producerede Kvantum Sukker blev saaledes en Præmie paa Produktionen. Hver Gang Lovgivningen forhøjede det legalt fikserede skattepligtige Nettoudbytte, førte nye tekniske Fremskridt til en yderligere Forøgelse af det af et vist Kvantum Roer, Roesaft eller Raasukker udvundne Kvantum rent Sukker. Der opstod paa den Maade et Kapløb mellem Lovgiverne og Fabrikanterne, men Forbrugerne maatte vedblivende betale Skattens Maksimalbeløb, fordi Adgangen til at forsyne sig med fremmed Sukker var afskaaren gennem den høje Told.

I 1860 indførte man en ensartet Skat paa alt i Indlandet forbrugt Roesukker, og samtidig ophævede man den uheldige legale Fiksering af et formodet skattepligtigt Netto-Udbytte. Derimod anvendtes det gamle Beskatningssystem vedblivende paa det til Ulandet eksporterede Sukker.

Man vedblev i den følgende Periode at manøvrere

*) Si cette proposition eût été adoptée, elle aurait épargné beaucoup de temps à nos assemblées politiques, beaucoup d'intrigues parlementaires et économisé beaucoup de centaines de millions aux contribuables et aux consommateurs français.

med den indenlandske Afgift, der blev opkrævet med følgende skiftende Satser pr. 100 Kg. raffineret Sukker:

1875—80.....	Fr. 73,32
1880—84.....	40,00
1884—87.....	50,00
1887—97.....	60,00
1897—1902.....	64,00

Den store Nedsættelse af Accisen i 1880 resulterede straks i et stærkt forøget indenlandsk Forbrug*). Men Statskassens Indtægt gik samtidig ned, og derved forklares de senere Forhøjelser.

En ny fundamental Lov af 1884 fremkaldte en tilsyneladende gavnlige Revolution i hele den franske Sukkerindustri.

Indtil 1883 var man i Frankrig kun naaet til et Sukkerudbytte (Rendement) af $5\frac{1}{2}\%$, medens Tyskland under et andet Lovgivningssystem gennem tekniske Forbedringer og Valget af fordelagtige Roesorter samtidig havde opnaaet langt bedre Resultater. Det tyske Nettoudbytte steg fra $8,2\%$ i 1872 til $10,7\%$ i 1884.

Efter at Frankrigs Lovgivning i det sidstnævnte Aar havde kopieret det tyske System, steg den franske Sukkerindustri's Nettoudbytte af Roerne i Løbet af 7 Aar fra $5,5\%$ til $10,8\%$.

Medens Protektionisterne har fremhævet disse Fremskridt og den samtidig stærkt stigende Eksport som Beviser for deres Systems Fortræffelighed, taler den franske Sukkerlovgivnings samlede Resultater for det franske Samfund et helt andet Sprog.

*) Forbruget pr. Hoved var:

1876—80.....	7,2 Kg.
1880—84.....	10,2 -

Facit er blevet dette:

1. Frankrigs Produktion af raffineret Sukker steg fra 272.000 Tons i 1884—85 til 1.040,000 Tons i 1900—1901. Dette repræsenterer en Fremgang i Produktionen af ca. 380 %.
2. Indlandets Forbrug pr. Hoved var i 1885 ca. 10 Kg., i 1900 ca. 12½ Kg. Dette repræsenterer en Fremgang i Forbruget af kun 25 %.
3. I Frankrig beskæftigedes der i 1884 i 449 Sukkerfabriker 43.896 Arbejdere. I 1900 var der 344 Fabriker med 42.812 Arbejdere.
4. Frankrigs Konsumenter betalte i 1900 ved Detailkøb deres eget Lands Sukker med 115 centimes pr. Kg., medens Englands Forbrugere samtidig købte det for 40 centimes pr. Kg.
5. I 1900 betalte Frankrig i Sukker-Eksportpræmier og Bonifikationer et samlet Beløb af 105 Mill. Fr., for at naa en Sukkereksport i samme Aar af 158 Mill. Fr., medens Frankrigs samlede Eksport i 1900 androg 4078 Mill. Fr.
6. De i Indlandet producerede Sukkerroers samlede Salgspris var i 1900 222 Mill. Fr. i en samlet Produktion af franske Agerbrugsprodukter til Værdi af 10,500 Mill. Fr.

En korrekt Opgørelse af de andre Roesukker eksporterende Præmielandes Regnskab viser lignende Resultater, og hvis man tror, at Tabene opvejes gennem Sukkerroeavlens Betydning for de paagældende Landes Agerbrug og Industri, vidner denne Opfattelse om en Vildfarelse.

Sukkerroe-Dyrkningens Betydning for Agerbruget.

Det med Sukkerroer dyrkede Areal var i 1900 —1901 448,000 Hectarer i Tyskland, 350,000 Hectarer i Østrig, 54,000 Hectarer i Belgien, 265,000 Hectarer i Frankrig.

For nogle Aar siden kom Yves Guyot ved at sammenholde det producerede Antal Tons Sukker med det med Sukkerroer dyrkede Jordareal til følgende Resultat:

Tyskland.....	4,095	Kg. Sukker pr. Hectare	
Østrig.....	3,200	—	—
Frankrig.....	3,100	—	—
Rusland.....	1,860	—	—

Men dette Forhold har senere forandret sig. Tyskland har naaet ca. 4,400 Kg., Frankrig ca. 3,800 Kg.

Medens der i Frankrig saaledes for Tiden dyrkes ca. 265,000 Hectarer med Sukkerroer, omfatter Frankrigs samlede dyrkelige Jordareal ca. 35 Mill. Hectarer. Sukkerroerne optager saaledes ca. $\frac{3}{4}$ $\%$. Men dette Tals Betydning maa forøges noget af Hensyn til Rotationen.

Konklusioner.

For at finde Forklaringen for hele det Kvaksalveri, der er foregaaet paa Sukkerlovgivningens Omraade, behøver man kun at sætte sig ind i den protektionistiske Tankegang.

Lovgivende Statsmænd indser, at Dyrkningen af Sukkerroer i flere Retninger er gavnlig for Landbruget, samtidig med, at man derved sættes i Stand

til at forsyne sig selv med Sukker i Lande. hvis Klima ikke egner sig for Dyrkningen af Sukkerrør.

For nu at fremme den nyttige Roesukker-Industri udelukker man ved Hjælp af høj Told det udenlandske Rørsukker. Derved hæves ganske vist midlertidigt Indlandets Sukkerpris, men man venter, at den indbyrdes Konkurrence paa Hjemmemarkedet snart vil blive saa stor, at den udøver en modererende Indflydelse paa de indenlandske Noteringer. Da man ved den høje Told udelukker fremmed Sukker og derved formindsker Statskassens Toldindtægt, indfører man under Statskontrol en Beskatning af det hjemlige Produkt og sikrer sig ved Hjælp af disse Midler følgende Fordele:

1. Landbrugets Interesser fremmes.
2. Pengene, der før betaltes for fremmed Sukker, bliver i Landet.
3. Det nationale Arbejde forøges.
4. Statskassen bevarer sin Indtægt af Sukkerskatten, skønt Indførselen af fremmed Sukker delvis eller helt ophører.

Naar denne Mekanisme sættes i Bevægelse, mener man samvittighedsfuldt at have varetaget sin Statsmandspligt paa den Maade, der bedst stemmer med Befolkningens vel forstaaede Interesser.

Alt er nøje gennemtænkt fra oven. Indvendinger fra neden mod Systemets praktiske Nyttevirkning bliver under mere eller mindre dybsindige Motiveringer tilbageviste som naive eller ildesindede Udslag af manglende Dømmekraft, forældede Manchester-doktriner eller svækket Patriotisme.

Oppositionen stilles i en Skammekrog. Uhret trækkes op; det gaar, og Viseren peger successive paa de tre Udviklingsstadier:

1. Forøget indenlandsk Produktion.
2. Fuld Dækning af Indlandets Forbrug.
3. Stærk og stigende Overproduktion.

I det første Stadium er der almindelig Tilfredshed hos Producenterne. I det andet Stadium begynder Maskineriet at knirke, og Priserne trykkes af den indbyrdes Konkurrence. I det tredje Stadium indtræder der en Krise. Landmændene kan ikke sælge deres Roer. Raffinaderierne kan ikke sælge deres Sukker. Der klages over Arbejdsløshed, og Staten, som har hjulpet før, nødes til at hjælpe igen. Den Statsmands-Opgave, der nu skal løses, bestaar i at skaffe Afsætning for det overskydende Kvantum uden at formindske den indenlandske Produktion og uden at fremkalde en Nedgang i Sukkerpriserne paa Hjemmemarkedet.

Man griber da til et Middel, der har været prøvet før. Statskassen udbetaler Eksportpræmier for hver Ladning Sukker, der afskibes til Udlandet.

Nu arbejder Mekanismen atter en Tid lang upaa-klageligt. Nye Marker inddrages under Roedyrkningen. Landmændene rejser atter Hovedet. Raffinaderierne arbejder med fuld Kraft; der antages flere Arbejdere, og Produktionen tiltager hurtigt efter en endnu langt større Maalestok end tidligere. Men den højere Statskunst har nu ved Præmiernes Hjælp aabnet en Sikkerhedsventil; Verdensmarkedet tager det overskydende Kvantum, og alt er tilsyneladende i den bedste Orden. Beskyttelsestold og Eksport-

præmier arbejder i Forening som 2 Lodder i et Uhr, der bliver ved at gaa, saalænge det trækkes op.

Uheldigvis har et halvt Dusin indbyrdes konkurrerende Lande samtidig indført den samme Mekanisme. Verdensmarkedet, hvis Omfang er indskrænket til de faa Stater, som ikke er lukkede ved Toldmure, overfyldes med Sukker, der ikke finder Købere uden betydelige Prisreduktioner.

Hvad skal de kloge Statsmænd nu gøre? Selvfølgelig skal de modigt fortsætte Kampen. Har man sagt A, maa man ogsaa sige B. Det vilde være fejgt efter saa mange Ofre at overlade Valpladsen til Fjenden.

Men det ene Land overbyder her det andet, indtil de Priser, til hvilke Sukkeret sælges i Udlandet, synker ned til en lille Brøkdel af den Pris, Indlandets Forbrugere maa betale.

Nu vaagner hist og her en Statsmand og gnider sig i Øjnene ved at se det nationale Virkelighedsbillede, der opruller sig for ham. Hans egne brave Landsmænd, der dog skulde staa hans Hjærte nærmest, betaler det af den hjemlige Jordbund uddragne Sukker med en Pris, der er flere Gange højere end den, til hvilken Udlændingen kan købe det samme Sukker. Den vise Regering, der skulde vaage over de nationale Interesser, har røgtet sit Hverv paa en højst besynderlig, man kunde næsten fristes til at sige en enfoldig Maade.

Som kløgtigt kan selv en overbærende Kritik ikke betegne det, der her i god Hensigt er foretaget. Mange Millioner af Statskassens Midler anvendes aarlig med den nationaløkonomiske Virkning, at Ud-

landet faar Indlandets Sukker til Priser, der ikke dækker Produktionsomkostningerne, medens Indlandet betaler ublu høje Priser og desuden tvinges til i Form af forøgede Skatter at dække det ved Eksportpræmiernes Udbetaling fremkaldte abnorme aarlige Svind i Statskassen.

I Stedet for at lade Indlandets Forbrugere faa Sukkeret til en saa billig Pris, at den hjemlige Konsumption kan stige samtidig med og i Forhold til den forøgede Produktion, vanskeliggør man det for sine egne Landsmænd at skaffe sig en rigelig Forsyning af et sundt og vigtigt Næringsstof, samtidig med at man bortødsler Indlandets ofte surt erhvervede Midler paa fortsatte Salg med Tab af det samme Næringsmiddel til Udlandet.

Og medens Tyskland, Frankrig, Rusland, Østrig, Holland og Belgien ivrigt og i deres Ansigts Sved udøser voksende Kvantiteter af Sukker som overflødig Ballast, lider i hvert af disse Lande mangfoldige fattige Familjer af en mangelfuld Ernæring, der i væsenlig Grad vil kunne forbedres ved en hensigtsmæssig Anvendelse af de samme Millioner, der nu — nationalt set — kastes i Havet.

Men hele dette Præmie-Uvæsen medfører ved Siden af alle andre Ulæmper en for Producenterne ødelæggende almindelig Overproduktion, der i Tilbage-slaget fra Verdensmarkedet rammer hvert enkelt aflukket Lands egen Sukkerindustri, uden Hensyn til, hvor højt man har bygget den beskyttende Toldmur. De faa Lande, der som England staar aabne for fremmed Sukker, overfyldes som antydnet i den Grad fra alle Sider med Tilbud baade af Roe og

Rørsukker, at Prisen efterhaanden her daler til et Minimum, der nærmer sig Nulpunktet. Men derved fremkaldes ogsaa en gyngende og synkende Bevægelse i de toldbeskyttede Staters indenlandske Prisnoteringer, der truer Sukkerproduktionen med Ruin, hvis Staten ikke bringer nye Ofre for at afbøde de ødelæggende Virkninger af sit eget usunde Opfostringssystem.

Under Trykket af de her skitserede Tilstande afholder man saa fra Tid til anden internationale Sukkerkonferencer, der i Reglen strander paa en lignende Kortsynethed, som den, der oprindeligt har fremkaldt Miseren.

Den i 1901 sammenkaldte Brysseler-Konference er det nyeste Forsøg i Retning af en international Indgriben i de forskellige Præmielandes Sukkerlovgivning. Man opnaaede denne Gang en omfattende Overenskomst, men dens Realisation er endnu tvivlsom, og dens Virkninger er det for tidligt at dømme om.

Brysseler-Konventionen.

Efter Afholdelsen af en hel Række mere eller mindre resultatløse internationale Sukkerkonferencer i Aarene 1872, 1873, 1875, 1877, 1887, 1888 og 1898 lykkedes det endelig i indeværende Aar ved Englands Hjælp at naa en Overenskomst mellem England, Frankrig, Tyskland, Østrig-Ungarn, Holland, Belgien, Italien, Spanien og Sverige. Som Betingelse for, at de paa Konferencen vedtagne Beslutninger kan blive gennemførte, skal de førstnævnte seks Staters lov-

givende Forsamlinger have godkendt Overenskomsten inden Februar 1903.

De vigtigste Punkter er følgende:

1. Præmierne ophæves.
2. Forskellen mellem Tolden og Accisen begrænses til Fr. 6,00 pr. 100 Kg. raffineret Sukker og Fr. 5,50 pr. 100 Kg. Raasukker.
3. Rørsukker og Roesukker kan ikke belægges med forskellig Told.
4. Konventionslandene forpligter sig til at modbalancere andre Landes Præmier med en Tillægstold af mindst samme Højde som Præmierne.
5. Overenskomsten træder i Kraft den 1. Septbr. 1903 og varer i 5 Aar.

Blandt de vigtigere Interessenter har Rusland og de Forenede Stater ikke tiltraadt Konventionen.

Tillægs-Toldskatter.

(Countervailing duties).

De straffende Tillægs-Toldskatter, som Konventionslandene har forpligtet sig til at bringe til Anvendelse overfor andre Landes Produktions- og Eksportpræmier paa Sukker, kendes allerede i de Forenede Staters og Indiens Lovgivning. De mest gængse Betegnelser for disse Skatter er »countervailing duties« i det engelske og »droits compensateurs« i det franske Sprog.

Formaalet med disse Tillægs-Toldskatter er tydeligt nok det at fremtvinge Præmiernes Afkæffelse. England har hidtil nydt den største Fordel af Præmie-systemet gennem de derved opnaaede billige Sukkerpriser. Bl. a. har den engelske Frugtkultur i det

sidste Slægtled taget et mægtigt Opsving. Den indtager aarlig store nye Arealer, og England forsyner ej alene Hjemlandet, men store Dele af Verdensmarkedet med en rig Variation af syltede Frugter, der sælges til Priser, som intet toldbeskyttet Land kan konkurrere imod. Bløde Bær og Frugter, der i Frankrig og Tyskland vanskelig finder Købere, fordi de ikke kan bevares i frisk Tilstand, konserveres i England ved Hjælp af billigt fransk og tysk Sukker og faar derved en betydelig Brugs- og Salgsværdi.

Biscuitfabrikationen har paa lignende Maade af født den tidligere omtalte meget betydelige og stadig voksende Eksportforretning. Og har Udlandets billige Sukkerpriser hindret Udviklingen af en engelsk Røesukkerindustri, saa har de til Gengæld givet mange Tusinder engelske Arbejdere anden lønnende Beskæftigelse og aabnet rige nye Indtægtskilder samtidig med at skaffe Befolkningen en rigelig Forsyning med et sundt og styrkende Næringsstof.

Skønt man saaledes ikke er blind for de Fordele, der er fulgt med det billige Sukker, har en stærk og stigende Misstemning mod Præmiesystemet dog ogsaa i de senere Aar bredt sig i England. Det er Hensynet til Kolonierne, der her med god Grund har gjort sig gældende. Sukkerindustrien, som i mange Aar har været den væsentligste Indtægtskilde for engelsk Vestindien og den i det indiske Hav beliggende engelske Ø Mauritius, har under det ved Præmierne fremkaldte Prisfald lidt under Følgerne af fortsatte Kriser, og Øernes formindskede Indtægt har ved Siden af mange andre Ulemper ogsaa medført et aftagende Køb af Moderlandets Varer.

Engelske Statsmænd har derfor under et fortsat Tryk fra Kolonierne gentagende gjort Forsøg paa at standse det hele Præmie-Uvæsen. Men saa længe det protektionistiske System raader inden for Statsstyrelsen, vil det være vanskeligt at fjerne et enkelt Svinghjul uden at forstyrre hele den kunstige Mechanisme.

Selv om Brysseler-Konventionen skulde blive gennemført, har man derfor, som alt antydet, ingen Sikkerhed for Bevarelsen af Freden. De Farer, der følger med det nye System af »countervailing duties«, ses ikke af de vedtagne Bestemmelser. For disses Gennemførelse taler meget plausible Grunde, og mange indflydelsesrige Politikere, saavel Protektionister som Frihandelsmænd, er enige om, at Konventionen vil gøre Gavn. Men fra anden Side høres ikke faa ildevarslenende Røster.

Har man i Lande, hvor fremmede Varer hidtil ved Toldbehandlingen stod paa lige Fod med Indlandets Produktion, gjort det første Skridt paa Repressaliernes Vej, føres man let til videregaaende Skridt i samme Retning. Fra det fredelige Princip, at lade hvert Land frit og uhindret raade over sin egen Toldlovgivning, drages man ind i Kamp Toldpolitiken, og denne farlige Politiks Konsekvenser for den fremtidige Udvikling er nu, som altid, uberegnelige.

Skal man beskytte sig mod andre Landes aabne Eksportpræmier, saa er der mindst lige saa megen Grund til at beskytte sig mod Syndikaternes skjulte Eksportpræmier. Men disse findes under det protektionistiske System i en eller anden Form sam-

menkædede med Størstedelen af Verdens vigtigere Agerbrugs- og Industriprodukter.

Man forstaar derfor, at der i England, hvis egen Lovgivning er kemisk ren for hele det protektionistiske Præmievæsen, har rejst sig stærke og berettigede Protester mod den Maade, paa hvilken Englands ansvarlige Statsmænd har ladet sig paanøde et Repressalie-System, der staar i absolut Modstrid med de liberale Principer, som siden Kornlovenes Ophævelse har præget Englands økonomiske Lovgivning.

Den liberale Økonomi.

Man hører hyppigt den Paastand, at Frihandels-systemet har overlevet sig selv, medens Protektionismen i det sidste Slægtled under en stigende Oplysning har sejret i alle Landes Lovgivninger.

Denne stadig tilbagevendende Paastand vidner hverken om selvstændigt Kendskab til den historiske Udvikling eller Skarpsindighed i Opfattelsen af foreliggende Kendsgerninger.

Sandheden er den, at man under Frihandels-systemet har opnaaet enestaaende Fremskridt i de Lande, hvor man ærligt har prøvet det. Englands mægtige Opsving efter det protektionistiske Systems Fald i Midten af forrige Aarhundrede og det ubeskyttede danske Agerbrugs Udvikling og Fremgang i den nyere Tid er Kendsgerninger, for hvilke man i protektionistiske Kredse er nødt til at bøje sig.

Verdenshandelen har ikke lidt under Følgerne af for megen, men under Følgerne af for ringe Omsætningsfrihed.

Sukkerlovgivningen viser, hvilke bedrøvelige Re-

sultater for Samfundet Protektionismen fører til, naar dette Systems Talsmænd faar uhindret Adgang til at eksperimentere med Lovgivningen. Alle Klager over Udlandets Hensynsløshed, hele den nyere Tids Tvangslovgivning med dens Indførselsforbud, Udførselspræmier, Dobbelttarifer, Syndikater, truende Kæmpe-trusts og »countervailing duties« er altsammen og udelukkende Frugter af Protektionismen. Frihandelen har aldrig forstyrret Verdensfreden.

Den saakaldte Manchesterskoles liberale Økonomi rager fremdeles med sine faste Grundprinciper som et mægtigt Egetræ langt op over den ældre og nyere Tids golde protektionistiske Tjørnekrat.

En Stympers kan hugge den stolteste Egestamme til Pindebrænde. Vanskeligere er det af Pindebrændet atter at fremstille et levende Egetræ. Det er denne sidste Opgave, vor nyere Tids protektionistiske Nationaløkonomer har anvendt deres og den dem anbettede Ungdoms Evner og Kræfter paa.

En tysk Akademiker forklarede for nylig Aarsagerne til Protektionismens stærke Fremgang i Tyskland med de Ord: »Die studirende Jugend ist bei uns in der letzten Generation systematisch vom Katheder herab protektionistisch inficirt worden.«

Paa samme Maade er det gaaet med Frankrigs og Østrigs Ungdom. Og der er de svære Tegn, som tyder paa, at den studerende Ungdom i de skandinaviske Lande under tyske »Skolers« Indflydelse er inde paa samme Vej.

Hvis dette er Tilfældet, saa er det meget beklageligt. Thi Protektionismens Fremgang i et Lands Lovgivning er et ubedrageligt Bevis paa, at Hensynet

til Særinteresserne har sejret over Hensynet til Samfundsinteresserne.

Heldigvis har vi i vore danske Bønders sunde Sans en kraftig Modvægt mod importerede protektionistiske Tendenser.

Nationaløkonomisk Forening burde her i Landet, uden at lægge Baand paa de forskellige Anskuelsers Ytringsfrihed, i Kraft af Intelligensens Overlegenhed, være et sikkert Fristed for Tilhængerne af den liberale Økonomi.

Til Grosserer Peschcke Kødts foran aftrykte Foredrag knyttede sig en Diskussion. Af de her faldne Udtalelser fremhæves følgende:

Sekretær Jul. Wulff vilde ikke komme ind paa Foredragets Enkeltheder, men kun fremhæve et faktisk Forhold. Naar Foredragsholderen saa stærkt havde betonet, at Sukkerpræmie-Systemet var uheldigt, vilde Taleren gøre opmærksom paa, at Brüsseler-Konventionen, som nu aabner Udsigt til Systemets Afskaffelse, i saa høj Grad er Englands Værk. Impulsen til Præmiernes Afskaffelse var altsaa givet af det Land, som skulde have den store Fordel af Systemet, ikke af de Lande, for hvilke det efter Indlederens Udtalelser skal have været til saa stor Skade. Kun ved Englands Trusel om Repressalier (Indførselsforbud eller Straffetold) havde de ladet sig bevæge til at indtage en Holdning, som aabnede Mulighed for Præmiesystemets Afskaffelse. I Modsætning til Indlederen tvivlede Taleren ikke om, at Konferencens Beslutninger vilde komme til at træde ud i Livet; det vilde Englands bestemte Holdning nok sørge for. Men i denne Omstændighed, at Impulsen udgik fra England, saa Taleren et Fingerpeg om, at Systemet maatte have en Side, som Indlederen ikke havde Øje for.

Kontorchef E. Meyer: Sekretær Wulff havde ganske vist Ret i, at det var England, der slog det afgørende Slag ved Konferencen i Brüssel, men det

maatte erindres, at dette ikke var den første Anstrængelse i Retning af Sukkerpræmiernes Afskaffelse. Gang efter Gang var der jo i saa Henseende gjort Forsøg, særlig fra Tysklands Side, men man havde ikke kunnet blive enig med de andre Lande, og det enkelte Land kunde ikke gaa frem paa egen Haand. Det maatte i denne Forbindelse vel erindres, at Vanskelighederne var blevet større, jo mere Overproduktionen var vokset. Det var naturligt, at de Lande, der gav det første Stød til at komme af med Præmierne, var dem, hvis Producenter led under den ved Systemet skabte Overproduktion uden at nyde godt af selve Præmierne (de engelske Kolonier). Overproduktionen generede naturligvis i første Linje de ikke præmierede Producenter, dernæst de præmierede, og endelig Statskasserne.

Indlederen hævdede overfor Sekretær Wulff, at Præmiesystemets Forkastelighed var selvindlysende. Der kunde dog ikke tvivles om, at det var fornuftigere af en Stat at anvende Penge til at faa billigt Sukker i Indlandet end til at gøre det billigt for de udenlandske Forbrugere. Hvis man fordelte de Roesukker dyrkende Landes samlede Produktion ligeligt pr. Hoved over disse Landes Befolkning, vilde et Forbrug af 25 Kilogram tilvejebringe Balance mellem Produktion og Forbrug. Lovgivningen burde gennem Skattelettelser søge at fremme en Udvikling i denne Retning.

Generaltolddirektør Rubin. Overfor Grosserer Kædt maatte det betones, at naar denne udtalte, at alt vilde være godt, naar blot Befolkningen i de af ham omhandlede Lande vilde forbruge 25 Kg. Sukker pr. Individ, da saa Produktion og Forbrug vilde svare til hinanden, var dette vel sandt; men paa Vanskeligheden ved at faa Produktion og Forbrug til at dække hinanden samtidig og sammesteds, beroede jo al økonomisk Disharmoni i Samfundene, at komme ud over denne Vanskelighed var Formaalee for alle teoretiske Betragtninger og tildels praktiske Foranstaltninger, og blandt de sidstnævnte hørte netop Eksportpræmie-System o. l., hvorved man vildforskaffe den Produktion, der ikke kunde finde Forbrugere i Landet selv. Forbrugere andetsteds. A, sligt i længden var uheldigt og ulykkebringende,

var rimeligt nok; det var en fejl Kur overfor Sygdommen. Men i den Anledning at udtale, at alt vilde være godt, blot Sygdommen — i Virkeligheden Hovedsygdommen eller maaske en normal og nødvendig Proces i vor Tids økonomiske Organisme — ikke fandtes, bragte jo ikke Sagen videre. — Overfor Sekretær Wulff vilde Taleren gøre opmærksom paa, at i de Lande, der havde lidt under Præmiesystemet, var det intet Under, at de Særinteresser, der var blevne støttede derved, og som havde faaet sat det igennem, ikke tog Initiativet til at faa det forandret — hvad der ikke udelukkede, at Systemet medførte mange Misligheder i de paagældende Lande udenfor de herskende Kredse; og naar omvendt England havde taget Initiativet til at faa Systemet ændret, var dette Initiativ ikke udgaaet fra Massemøder i Hyde Park af Arbejdere, der ønskede at faa Sukker og Kiks etc. dyrere, men fra de Kredse, der af storpolitiske Hensyn vilde give Kolonierne en Fordel, selv om det skulde gaa ud over Almenheden i Moderlandet. At England var traadt i Skranken imod Præmiesystemet, og at først derved de andre Stater blev tvungne til at opgive det, var saaledes intet Bevis for, at det ikke havde været til Gavn for Befolkningen hist, til Skade for Befolkningen her; den tilsyneladende Modsigelse løstes, naar man erindrede, hvad og hvem der stod bagved Regeringsforanstaltningerne.
